[2025] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 130 : 2025 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 11

ਰਾਜ, ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ

ਬਨਾਮ

ਏ. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।

(2024 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 898)

02 ਜਨਵਰੀ 2025

[ਸੀ.ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ *ਅਤੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ; ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1988 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ।

ਸਿਰਲੇਖ †

ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, 1946 - ਐਸਐਸ 6, 5 - ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988 - ਐਸਐਸਐਸ 7, 4 - ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 2014 - ਐਸ.3 - ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 7, ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨੂੰ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ, ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਸਥਿਰਤਾ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ - 2014 ਵਿੱਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਬਕਾ ਅਣਵੰਡੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 14.05.1990 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ - ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ

---

* ਲੇਖਕ

ਰਾਜ, ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਬਨਾਮ

ਏ. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ 2014, 206, 2017 ਅਤੇ 2018 ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਹੇ ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ/ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ਼ ਮਿਲ਼ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਡੀਐਸਪੀਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਗਜ਼ਟਿਡ ਪੱਧਰ - ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ / ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀਬੀਆਈ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ / ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਨ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੀਬੀਆਈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ 1963 ਦੇ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੁਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ / ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ - ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਐਫਆਈਆਰ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਪਾਰਸ 5, 21, 28, 30)

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 2014 - ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988 - ਐਸ.ਐਸ.4, 7 - ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰਜ਼ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ, ਏਸੀਬੀ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੁਰਨੂਲ ਅਤੇ ਅਨੰਤਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਣਵੰਡੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ, ਜੇ ਵੰਡ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਜਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ:

ਆਯੋਜਿਤ : ਹਾਂ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਨੂੰ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ 07.08.2012 ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਇਲਸੀਮਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ, ਚਿਤੂਰ, ਅਨੰਤਪੁਰ, ਕਡੱਪਾ ਅਤੇ ਕੁਰਨੂਲ 'ਤੇ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ

ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ - ਪੈਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਪੈਰਾ 2 (ਐਫ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ (i) ਤੋਂ (ii) ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਜਿਹੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਸਰਕੂਲਰ ਜੋ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਸਨ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ ਸਨ, ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਸਿਰਫ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 26.05.2014 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਮੈਮੋ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, 01.06.2014 ਨੂੰ ਅਣਵੰਡੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ "ਕਾਨੂੰਨ" ਨਵੇਂ ਰਾਜਾਂ, ਅਰਥਾਤ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ, ਰੱਦ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। (ਪਾਰਸ 21, 22)

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਕੰਵਲ ਤਨੁਜ ਬਨਾਮ ਕੰਵਲ ਤਨੁਜ ਵਿ. ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 2020 ਆਈਐਨਐਸਸੀ 357: **2020 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 395;** *ਫਰਟੀਕੋ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਐਂਡ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ 5. ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਹੋਰ ਧਿਰਾ* [2020] 12 ਐਸਸੀਆਰ 956; **(2021) 2 ਐਸਸੀਸੀ 525 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ.**

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ [1976] 2 ਐਸਸੀਆਰ 115 : **(1976) 3 ਐਸਸੀਸੀ 242;** *ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ., ਏ.ਐਚ.ਡੀ., ਪਟਨਾ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਜ ਭੂਸ਼ਣ ਪ੍ਰਸਾਦ* [2001] ਸਪ. 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 627: **(2001) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 432;** *ਵਪਾਰਕ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰਾਂਚੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। 5. ਸਵਰਨ ਰੇਖਾ ਕੋਕਸ ਐਂਡ ਕੋਲਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ।* [2004] ਸਪ. 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 633: **(2004) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 689 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।**

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, 1946; ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 2014; ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988

ਕੀਵਰਡਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ; ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ; ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ; ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਵੰਡ; ਸਾਬਕਾ ਅਣਵੰਡੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼; ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ; ਨਵੇਂ ਰਾਜ; ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਹਿਮਤੀ; ਅਪਰਾਧ ਕਰਨਾ

ਰਾਜ, ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਬਨਾਮ

ਏ. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ; ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਘਾਟ; ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ/ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ; ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੀਤੀ ਵੰਡ ਆਦੇਸ਼; ਸੀਬੀਆਈ ਦਾ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ; ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼;

ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਦਾਲਤ; ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ; ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਘਾਟ; ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ; ਰੱਦ ਕਰਨਾ; ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ; ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ; ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ; ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ; 'ਕਾਨੂੰਨ'।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੇਸ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 898

2021 ਦੇ ਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 26990 ਵਿੱਚ ਅਮਰਾਵਤੀ ਵਿਖੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 13.04.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਨਾਲ

2024 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 899

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਕੇ. ਐੱਮ. ਨਟਰਾਜ, ਐੱਸ. ਵੀ. ਰਾਜੂ, ਏ. ਐੱਸ. ਜੀ., ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਰੋਰੀਆ, ਵਤਸਲ ਜੋਸ਼ੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਇਰਿਕਾ ਰਾਜੂ, ਸ਼ਾਂਤਨੂੰ ਸ਼ਰਮਾ, ਜ਼ੋਹੇਬ ਹੁਸੈਨ, ਸੰਜੇ ਕੇ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਗੀ, ਅੰਨਾਮ ਵੈਂਕਟੇਸ਼, ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਰੈਬੇਲੋ, ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਤਿਆਗੀ, ਅਨਿਰੁਧ ਸ਼ਰਮਾ-2, ਵਕੀਲ।

ਮੈਰੀ ਮਿਟਜ਼ੀ, ਬੀ ਰਵੀਕਿਰਨ ਸਿੰਘ, ਓਲੀਏਂਡਰ ਡੀ ਸਿੰਘ, ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਝਾ, ਡੀ ਭਰਤ ਕੁਮਾਰ, ਅਮਨ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ, ਏਕਤਾ ਸਵਰੂਪ, ਗੋਪਾਲ ਝਾਅ, ਮਹਿਫੂਜ਼ ਅਹਿਸਾਨ ਨਾਜ਼ਕੀ, ਪੋਲਾਂਕੀ ਗੌਤਮ, ਰਾਜੇਸ਼ਵਰੀ ਮੁਖਰਜੀ, ਕੇ ਵੀ ਗਿਰੀਸ਼ ਚੌਧਰੀ, ਟੀ ਵਿਜੇ ਭਾਸਕਰ ਰੈੱਡੀ, ਮਿਸ ਅਰਚਿਤਾ ਨਿਗਮ, ਮੀਰਾਨ ਮਕਬੂਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਸੀ.ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ, ਜੇ.

1. ਸਵੈ-ਇੱਛੁਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਅਰਥਾਤ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਸੀਬੀਆਈ') 2021 ਦੇ ਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 26990 ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 2022 ਦੇ 5441 ਵਿੱਚ 13.04.2023 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ। 2021 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 26990 ਸਾਬਕਾ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ

2022 ਦਾ ਨੰਬਰ 5441 ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਠੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 2022 ਦੇ ਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 26990 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਕੇਸ ਵਜੋਂ ਲਿਆ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ

ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰਕ ਲਈ 2022 ਦੇ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 5441 ਨੂੰ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

2. ਕੈਪਸ਼ਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਟੀਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲਿਆ:-

ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 10 (ਏ)/2017 ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1988 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਪੀਸੀ ਐਕਟ') ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ 2024 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 898 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ, ਨੰਦਿਆਲ, (ਕੁਰਨੂਲ) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਤੋਂ 10,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ। ਆਰਿਫ, ਜੋ ਇੱਕ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸੀ, ਨੇ 09.05.2017 ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਸਮਰਪਣ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੰ. ਏਐਚਸੀ ਪੀਸੀ 1141 ਕੇਈਐਮ 001.

3. ਬਾਅਦ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ ਆਰਸੀ 22 (ਏ)/2017-ਸੀਬੀਆਈ/ਐਚਵਾਈਡੀ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਗੁੰਟਾਕਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਵਿੱਤੀ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਤੋਂ 15,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਸੀ. ਦੋਰਾਈ ਰਾਜੂਲੂ ਨਾਇਡੂ ਨੇ ਜੁਲਾਈ, 2017 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ, 2017 ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਠੇਕੇ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੱਖ ਲਈ 20.11.2017 ਨੂੰ ਅਤੇ ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਮਈ, 2017 ਅਤੇ ਜੂਨ, 2017 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਬਿੱਲਾਂ ਲਈ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈਦਰਾਬਾਦ 'ਚ ਸੀਬੀਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਾਬਕਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ 28.12.2017 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ 29.03.2018 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 16.07.2018 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 2/2018 ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 03.08.2018 ਨੂੰ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 6/2018 ਵਜੋਂ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ। 28.03.2019 ਨੂੰ, ਸੀਬੀਆਈ, ਨੀਤੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਆਦੇਸ਼, ਖੇਤਰੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਰਾਜ, ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਬਨਾਮ
ਏ. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਸੀਬੀਆਈ, ਏਸੀਬੀ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 03.09.2019 ਨੂੰ, ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਰਓਸੀ ਨੰਬਰ 334/ਈ-1/2008 ਰਾਹੀਂ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਚਾਰ ਰਾਇਲਸੀਮਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ, ਕੁਰਨੂਲ, ਕਡੱਪਾ, ਚਿਤੂਰ ਅਤੇ ਅਨੰਤਪੁਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

4. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 2014 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਏ.ਪੀ. ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ') ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 02.06.2014 ਤੋਂ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨੂੰ ਭੂਗੋਲਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ।

ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਸੰਬਰ, 2018 ਤੱਕ ਰਾਜਾਂ ਭਾਵ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 10 (ਏ)/2017 ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਇਹ ਕੁਰਨੂਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ ਆਰਸੀ 22 (ਏ)/2017-ਸੀਬੀਆਈ/ ਐਚਵਾਈਡੀ ਦੀ ਇਹ ਘਟਨਾ ਅਨੰਤਪੁਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ, ਦੋਵੇਂ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਐਫਆਈਆਰ ਸੀਬੀਆਈ, ਏਸੀਬੀ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੁਆਰਾ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਦੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਸੀਬੀਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 2/2018 ਅਤੇ 6/2018 ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪੱਖ ਤੋਂ 03.09.2019 ਨੂੰ ਆਰਓਸੀ ਨੰਬਰ 334/ਈ-1/2008 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਇਲਸੀਮਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕੁਰਨੂਲ, ਕਡੱਪਾ, ਚਿਤੂਰ ਅਤੇ ਅਨੰਤਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀਬੀਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਵਿਖੇ ਸੀਬੀਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 35/2020 ਅਤੇ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 37/2020 ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਵੀ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜੀਓਐਮਐਸ ਨੰਬਰ 9 ਅਤੇ 10 ਲਾਅ (ਐਲਏ, ਐਲਏ ਅਤੇ ਜੇ-ਹੋਮ ਕੋਰਟ ਏ) ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮਿਤੀ 09.01.2020 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੀਬੀਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਤੋਂ ਕੁਰਨੂਲ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 35/2020 ਨੂੰ 2022 ਦੇ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 13 ਵਜੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 37/2020 ਨੂੰ ਸੀਬੀਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ 'ਤੇ 2022 ਦੇ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 15 ਵਜੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੁਰਨੂਲ। ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜੋ 2022 ਦੇ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 13 ਅਤੇ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 15/2022 ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸਨ, ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜੋ 13.04.2023 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈਆਂ।

5. ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਬਕਾ ਅਣਵੰਡੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 14.05.1990 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, 1946 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ') ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਾਂਗੇ।

6. 2021 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 26990 ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, 2020 ਦੇ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 35 ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਮੰਡਮਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ (ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਾ ਨੰਬਰ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 13/2022 ਵਜੋਂ ਮਿਲਿਆ), ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵਧੀਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਏ.ਪੀ. ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ 2014 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 02.06.2014 ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਨ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵੰਡ ਕੇ ਦੋ ਰਾਜ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 10 (ਏ)/2017 ਅਤੇ ਆਰਸੀ 22 (ਏ)/2017 ਸੀਬੀਆਈ/ਐਚਵਾਈਡੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। 'ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ' ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਐਫਆਈਆਰ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ, ਏਸੀਬੀ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਫਆਈਆਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੁਰਨੂਲ ਅਤੇ ਅਨੰਤਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰਜ਼ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ 'ਤੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ.ਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹੀ। ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ।

ਰਾਜ, ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਬਨਾਮ

ਏ. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੋ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਹੀ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ/ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਦਸੰਬਰ 2017 ਤੱਕ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੀਬੀਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਨਾ ਤਾਂ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ,

ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ।

7. ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਹੀ ਦਲੀਲਾਂ, ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਤੱਥਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਬਾਅਦ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਜੋ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 15/2022 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ, ਵੱਲੋਂ 2022 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 5441 ਵਿੱਚ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 15/2022 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ, ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਘਾਟ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਿਆ।

8. ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਧੀਕ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ, ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਤੋਂ ਕੁਰਨੂਲ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੈਪਸ਼ਨ ਕੀਤੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਘਾਟ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗੀ। ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ 2021 ਦੇ ਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 26990 ਅਤੇ ਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 5441/2022 ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਸਬੰਧਤ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਗਲਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ, ਦਰਜ ਕਰਨਾ

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ 2022 ਦੇ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 13 ਅਤੇ 2020 ਦੇ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 37 (ਹੁਣ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 15/2022) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੀਆਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਥੇ ਕੈਪਸ਼ਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

9. ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ ਨਟਰਾਜ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

10. ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦਲੀਲ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਮ ਫੈਸਲਾ ਅਸਥਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕੂਲਰ ਮੈਮੋ ਨੰਬਰ 13665/ਐਸਆਰ/2014 ਮਿਤੀ 26.05.2014 ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 26.05.2014 ਦਾ ਸਰਕੂਲਰ ਮੈਮੋ

ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੇਗਾ ਕਿ 01.06.2014 ਨੂੰ ਅਣਵੰਡੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸਾਰੇ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਵੰਡ ਕਾਰਨ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਰਾਜਾਂ, ਅਰਥਾਤ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 'ਤੇ 02.06.2014 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਐਸਪੀ, ਸੀਬੀਆਈ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਅਤੇ ਐਸਪੀ ਸੀਬੀਆਈ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ 'ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ' ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਪਸ਼ਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੀ.ਓ.ਐਮ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 158 ਮਿਤੀ 28.11.2014, 67 ਮਿਤੀ 01.06.2016, ਨੰਬਰ 168 ਮਿਤੀ 05.12.2017 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 03.08.2018 ਨੂੰ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਜੋਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

11. ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਸਾਉਣ, ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਕ੍ਰਮ ਅਤੇ

---

1 1975 ਆਈਐਨਐਸਸੀ 238 : [1976] 2 ਐਸਸੀਆਰ 115 : (1976) 3 ਐਸਸੀਸੀ 242

ਰਾਜ, ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਬਨਾਮ

ਏ. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਆਦਿ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਆਖਰਕਾਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰਜ਼ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅੱਗੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਸੀ।

12. ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਸੀਬੀਆਈ ਕੋਲ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

ਹੈ, ਕੀ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਐਫਆਈਆਰ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਦੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮਿਲਿਆ।

13. ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ ਸੀਬੀਆਈ, ਏਐਚਡੀ, ਪਟਨਾ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਜ ਭੂਸ਼ਣ ਪ੍ਰਸਾਦ, 2 ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਸੀਬੀਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

14. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀਬੀਆਈ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ (ਐਸ) 'ਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ। ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

---

2 2001 ਸੰਨ 485: [2001] ਸੰਨ 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 627: (2001) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 432

ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ.ਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ 6, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਫਰਟੀਕੋ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਐਂਡ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ 5. ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾ.[3] ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕੁਰਨੂਲ ਅਤੇ ਅਨੰਤਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਸੀਬੀਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧ (ਵਾਂ) ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ। ਕੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ ਜਾਂ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਏ.ਪੀ. ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ 02.06.2014 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਸਿਰਫ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ 28.11.2014 ਨੂੰ ਜੀ.ਓ.ਐਮ.ਐਸ ਨੰਬਰ 158 ਮਿਤੀ 28.11.2014 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ

ਜੀ.ਓ.ਐਮ.ਐਸ ਨੰਬਰ 67 ਮਿਤੀ 01.06.2016 ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜੀ.ਓ.ਐਮ.ਐਸ ਨੰਬਰ 184 ਮਿਤੀ 05.12.2017 ਅਤੇ 109 ਮਿਤੀ 03.08.2017 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੇ ਸੀਬੀਆਈ, ਏਸੀਬੀ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਨਾਲ ਕੁਰਨੂਲ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੰਤਪੁਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ। ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਜੀਓਐਮਐਸ 88 ਮਿਤੀ 07.08.2012 ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਇਲਸੀਮਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਚਿਤੂਰ, ਅਨੰਤਪੁਰ, ਕਡੱਪਾ ਅਤੇ ਕੁਰਨੂਲ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, 02.06.2014 ਨੂੰ ਰਾਜ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸੀਬੀਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਆਂਧਰਾ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਇਲਸੀਮਾ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ

---

3 2020 ਆਈਐਨਐਸਸੀ 645 : [2020] 12 ਐਸਸੀਆਰ 956: (2021) 2 ਐਸਸੀਸੀ 525

ਪ੍ਰਦੇਸ਼। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਅਦਾਲਤ 02.06.2014 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਨ 02.06.2014 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

15. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰਜ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਰਕੂਲਰ ਮੈਮੋ ਨੰਬਰ 13665/ਐਸਆਰ/2014 ਮਿਤੀ 26.05.2014 ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਸਲ ਆਯਾਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਸਰਕੂਲਰ ਏ.ਪੀ. ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

"2. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ "ਕਾਨੂੰਨ" ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

(ਐੱਫ) 'ਕਾਨੂੰਨ' ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਆਰਡੀਨੈਂਸ, ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ, ਆਦੇਸ਼, ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਯਮ, ਯੋਜਨਾ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੋਵੇ।

16. ਉਪਰੋਕਤ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਤੋਂ (iii) ਵੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ:

(i) ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ 1-6-2014 ਨੂੰ ਅਣਵੰਡੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਨਵੇਂ ਰਾਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 2-6-2014 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ;

(ii) ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ, 2-6-2014 ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਢੁਕਵੀਂ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ,

(iii) ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹਰੇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ, ਰੱਦ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।

17. ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ *ਵਪਾਰਕ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰਾਂਚੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਸਵਰਨ ਰੇਖਾ ਕੋਕਸ ਐਂਡ ਕੋਲਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ.*[4] ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਬਿਹਾਰ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 2000 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਣਵੰਡੇ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਵੇਂ ਰਾਜਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ 26.05.2014 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਅਧੀਨ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਪਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੀਓਐਮਐਸ ਨੰਬਰ 88 ਮਿਤੀ 07.08.2012 ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਜੱਜ ਕੋਲ ਹੀ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਜੀਓਐਮਐਸ ਨੰਬਰ 88 ਮਿਤੀ 07.08.2012 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਬਕਾ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਇਲਸੀਮਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਚਿਤੂਰ, ਆਨੰਦਪੁਰ, ਕਡੱਪਾ ਅਤੇ ਕੁਰਨੂਲ ਵਿੱਚ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮਿਤੀ 07.08.2012 ਦੇ ਉਕਤ ਜੀ.ਓ. ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਨੂੰ 26.05.2014 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਮੈਮੋ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

---

4 2004 ਆਈਐੱਨਐੱਸਸੀ 378: [2004] ਸਪ. 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 633: (2004) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 689

19. 'ਕਾਨੂੰਨ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 26.05.2014 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਮੈਮੋ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 (ਐਫ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਕੱਢੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼, ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨ, ਯੋਜਨਾ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਵ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਲਵੇਗੀ।ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 26.05.2014 ਦੇ ਉਕਤ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਦੇ ਪੈਰਾ 2 (ਐਫ), ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਤੋਂ (iii) ਅਤੇ 02.06.2014 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ (ਐਸ) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 2 (ਐਫ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ(ਐਸ)

20. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਜੀਓਆਰਟੀ ਨੰਬਰ 1247, ਹੋਮ (ਐਸਸੀ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ) ਮਿਤੀ 14.05.1990 ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪੂਰੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਤਹਿਤ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, 1946 (1946 ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ XXV) ਦੀ ਧਾਰਾ-6 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦਿੱਲੀ ਸਪੈਸ਼ਲ/ ਸਥਾਪਨਾ / ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

ਮੌਜੂਦਾ ਜਾਂ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ (ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੰਤਰੀ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਆਦਿ) ਸੀਬੀਆਈ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਸਹਿਮਤੀ ਲਵੇਗੀ।"

21. ਜੀ.ਓ.ਆਰ.ਟੀ. ਨੰਬਰ 1247 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਗ੍ਰਹਿ (ਐਸ.ਸੀ.) ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ) ਮਿਤੀ 14.05.1990, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ

ਜੀਓਐਮਐਸ ਨੰਬਰ 477, ਗ੍ਰਹਿ, "ਐਸ.ਸੀ. ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ" ਮਿਤੀ 18.06.1994, ਜੀਓਐਮਐਸ ਨੰਬਰ 158, ਗ੍ਰਹਿ, "ਐਸ.ਸੀ. ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ" ਮਿਤੀ 28.11.2014, ਜੀ.ਓ.ਐਮ.ਐਸ ਨੰਬਰ 67, ਗ੍ਰਹਿ, "ਐਸ.ਸੀ. ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ" ਮਿਤੀ 01.06.2016, ਜੀ.ਓ.ਐਮ.ਐਸ ਨੰਬਰ 184, ਗ੍ਰਹਿ, "ਐਸ.ਸੀ. ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ" ਮਿਤੀ 05.12.2017 ਅਤੇ ਜੀ.ਓ.ਐਮ.ਐਸ ਨੰਬਰ 109 ਗ੍ਰਹਿ, "ਐਸ.ਸੀ. ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ" ਮਿਤੀ 03.08.2018. ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 14.05.1990 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਡੀਐਸਪੀਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ/ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ/ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀਬੀਆਈ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ, ਜੀ.ਓ.ਐਮ.ਐਸ. ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ 07.08.2012 ਨੂੰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਇਲਸੀਮਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ, ਚਿਤੂਰ, ਅਨੰਤਪੁਰ, ਕੜੱਪਾ ਅਤੇ ਕੁਰਨੂਲ 'ਤੇ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਪੈਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਪੈਰਾ 2 (ਐਫ) ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਤੋਂ (ii) ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਸਰਕੂਲਰ ਜੋ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਸਨ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ ਸਨ, ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਦੀਆਂ

ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਹ ਖੋਜ ਕਿ ਸਿਰਫ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਤੀ 26.05.2014 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਰਾਜਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ (ਐਸ) ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਲਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ

ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਤਹਿਤ 26.05.2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਸਰਕੂਲਰ ਮੈਮੋ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

22. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਨੂੰ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ, ਸੀਬੀਆਈ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ 28.03.2019 ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਰਓਸੀ ਨੰਬਰ 334/ਈ-1/2008 ਮਿਤੀ 03.09.2019 ਰਾਹੀਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ 2020 ਦੇ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 35 ਅਤੇ 2020 ਦੇ 37 ਦੇ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 35 ਨੂੰ ਸੀਬੀਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਰਨੂਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, 26.05.2014 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਮੈਮੋ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 01.06.2014 ਨੂੰ ਅਣਵੰਡੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ "ਕਾਨੂੰਨ" ਨਵੇਂ ਰਾਜਾਂ, ਅਰਥਾਤ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ।

23. ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ, ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਵੇਗਾ।

24. ਏ. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸਾਬਕਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 2022 ਦੇ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 13 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਉਹ ਨੰਦਿਆਲ (ਕੁਰਨੂਲ) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਚਾਲਾ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸੁਲੂ ਦੱਖਣੀ ਮੱਧ ਰੇਲਵੇ, ਗੁੰਟਾਕਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਵਿੱਤੀ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਹੈ। ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੁਣੌਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ।

25. ਤਾਇਨਾਤੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ / ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਨ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਸੀ ਐਕਟ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਹੈ, ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਕੰਵਲ ਤਨੁਜ ਬਨਾਮ ਕੰਵਲ ਤਨੁਜ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹੇਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ.5 ਅਤੇ ਫਰਟੀਕੋ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਐਂਡ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ.

26. ਕੰਵਲ ਤੰਜੂ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ), ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ 6 ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 19 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:-

19. 1946 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ 6 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੋ:

5. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ। *(1) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ (ਰੇਲਵੇ ਖੇਤਰਾਂ ਸਮੇਤ) ਤੱਕ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।*

(2) ਜਦੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਪੁਲਿਸ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਏਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ,

---

5 2020 ਆਈਐਨਐਸਸੀ 357: 2020 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 395

ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ, ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਸ ਥਾਣੇ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ।

6. ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ- *ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰੇਲਵੇ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ (ਡੀਐਸਪੀਈ) ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ (ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ) ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ / ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ / ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਜ / ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਣ ਦੀ ਰਸਮੀ ਤਾਰੀਖ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਬੇਤੁਕੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ 1946 ਦਾ ਐਕਟ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ 1946 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।*

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

26. ਦਰਅਸਲ, ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਪਰਵੀਜ਼ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਪਰਾਧ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ / ਡੀਐਸਪੀਈ (ਸੀਬੀਆਈ) ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

27. ...

28. ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ 19.2.1996 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ/ਡੀਐਸਪੀਈ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.) ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ (ਬੀ.ਆਰ.ਬੀ.ਸੀ.ਐਲ.) ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਆਪਣਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ (ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ) ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਭਾਵੇਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਇਸ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਸੰਕੁਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ

ਰਾਜ, ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਬਨਾਮ

ਏ. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 1946 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 2 ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। ਦਰਅਸਲ, ਜਦੋਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

27. ਫਰਟੀਕੋ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਐਂਡ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 26 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:-

"26. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਬੈਂਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਖਾਨਵਿਲਕਰ ਜੇ.) ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਨੂੰ ਕੰਵਲ ਤਨੁਜ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, (2020) 20 ਐਸਸੀਸੀ 531. ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਉਕਤ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ/ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਡੀਐਸਪੀਈ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਤਹਿਤ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਅਪਰਾਧ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਤਫਾਕ ਨਾਲ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸੀਬੀਆਈ ਲਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਨੇ 19.02.1996 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

28. ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਮਤਾ ਨੰਬਰ 4-31-61-ਮਿਤੀ 01.04.1963 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। 01.04.1963 ਦੇ ਉਕਤ ਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸੀਬੀਆਈ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੁਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

29. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਲਝਣ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੈਪਸ਼ਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡਾ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

30. ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 2021 ਦੇ ਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 26990 ਅਤੇ 2022 ਦੇ 5441 ਵਿੱਚ 13.04.2023 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਾਂਝੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 10ਏ/2017 ਅਤੇ ਆਰਸੀ 22 (ਏ)/2017 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 2022 ਦੇ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 13 ਅਤੇ 2022 ਦੇ 15, ਸੀਬੀਆਈ, ਐਚਵਾਈਡੀ ਨੂੰ ਸੀਬੀਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੂਡ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਕੁਰਨੂਲ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੈਪਸ਼ਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

† ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਰਲੇਖ: ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016